

Hodnocení bakalářské práce Lukáše Houdka Poezie a dramata Milana Kundery.

Téma práce může znít poněkud, ne-li dosti provokativně: autor odmítá „číst Kunderu“ od Opusu č. 1, tedy přinejmenším od sedmi povídek Směšných lásek (Atlantis 1991) či od Opusů dalších (tj. románů), a vydává se za porozuměním jeho poetice a tvůrčí filosofii do básnických počátků (Člověk zahrada širá, Poslední máj, Monology) a k dramatům (Majitelé klíčů, Ptákovina, Jakub a jeho pán). Škoda, že k takovýmto putováním není k dispozici v češtině Kunderou samým sestavený kompletní slovník třiasedmdesáti klíčových slov (v celku pouze francouzsky v *L'Art du roman*, Gallimard 1986, či česky aspoň část v Kunderově překladu ve čtvrtletníku A. J. Liehma *Lettre internationale* z r. 1990), která odemykají jeho texty zcela jinak, než jak to páchají běžní čtenáři. Jakkoliv M. Kundera v podstatě zakázal přístup ke své rané tvorbě, souhlasím s autorem této práce, že bez jejího odkrytí je M. Kundera odsouzen zůstat spisovatelem nejen stále tajemným, ale především svými čtenáři nepochopeným.

Autor nejdříve vymezuje svůj prostor zkoumajícího i „prostor“ zkoumaného, vymezuje premisy svého přístupu ke Kunderovi, což považuji za zdařilé i nezbytné, protože „fenomén Kundera“ nabízí množství chybných kroků, jež znesnadní či zcela zabrání porozumění textům, i proto možná Kundera odmítá jakýkoliv jiný překlad textů do mateřštiny kromě svého.

Významným počinem pro umístění M. Kundery do „prostoru“ je vymezení „širšího“ teritoria jeho nejen uměleckého dozrávání, totiž do Střední Evropy, tomuto vymezení Kundera sám věnoval mnohou chvíli i studii (viz mj. jím rozehranou širokou polemiku *Únos Střední Evropy* v r. 1986); autor také vřazuje Kunderu do širšího kontextu dobového básnění, odmítá jako falešná kádrující obvinění Kunderových veršů ze stalinismu, poplatnosti ideologiím atd. a argumentuje citacemi, z nichž možno naopak odvodit nekonformnost, tendenci k individualismu nikoliv jako k životnímu postoji, izolovanosti, ale ve smyslu osobní odpovědnosti jednotlivce, jenž se neskrývá za krunýř „my“. Stejně tak je při analýze provokativní poemy *Poslední máj* zdůrazněn biblický i legendární původ „pokoušení“ (Ježíše d'áblem, Fausta Mefistem; Pokoušení je ostatně i známá hra V. Havla), připojen je motiv jánošíkovský (jakkoliv mi autorovo socioalizující či „tržní“ pojetí přijde poněkud přibarvené) a vyostřen i existenciální střet dvou „nesmiřitelných“ ideologií. (Za plurály „*Böhmové*“, stejně jako později „*Paroubkové*“ či „*Topolánkové*“, netřeba snad Kunderu kárat, myslím, že za oním „netolerujícím“ plurálem možno **kdykoliv** skrýt i nalézt lecos či lecko-

ho). Zcela správně je text přijímán a vyložen jako výpověď o střetu filosofickém a silně nadčasovém, vpravdě existenciálním.

Jako „předvečer“ příchodu menších i velkých příběhů je pak uvedena třetí sbírka s všeříkajícím titulem (Monology), v níž lze nalézt zásobu motivů, situací, momentů, ale i kompozičních postupů, jež se později objevují v Kunderových dramatech i Opusech; cenné je zde i představení některých z kritických reflexí sbírky, jež svědčí mimo jiné také o úrovni laického a kritického čtenáře.

Jako další mezistupeň (líbí se mi autorův pojem „test“) „Kunderovy cesty k velké epice“ jsou představena tři dramata, jejichž vznik dělilo právě deset let; jejich cesta k pochopení (spíše „rozluštění“) divákem nebyla snadná, neb (jak autor správně připomíná) např. i kolem J. P. Sarrtra se až do jeho první návštěvy Prahy (1962) „chodilo po špičkách“. Velmi cenné a inspirativní je zde též porovnání Jakuba a jeho pána a „literární předlohy“ D. Diderota v případě druhé analyzované hry, ale též miniúvaha o Kunderově vztahu nejen k Diderotovu románu, ale k francouzské a širěji k evropské kultuře, o jeho nostalgii po francouzské renesanci, jež zcela odpovídá duchu jeho esejů na stejná či podobná témata. Poslední analyzovaná hra (v pořadí druhá), je Ptákovina, „dítě“ atmosféry konce šedesátých let, autor ji představuje jako reflexi obžalob, pokrytectví, zbabělosti, vynucených přiznání, viny a trestu, msty (jedno z klíčových témat české literatury konce 60. let); hra krutá, směšná, absurdní.

K nedostatkům či chybám, naštěstí řídkým: název první Kunderovy sbírky se píše bez čárky mezi slovy, za poznámkami pod čarou třeba psát tečky, pozn. č. 12 k textu je uvedena pod čarou až na následující straně.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat jako výbornou.

V Plzni 11. 5. 2014

Jiří Staněk

